

Övervakning av makroskräp på svenska stränder

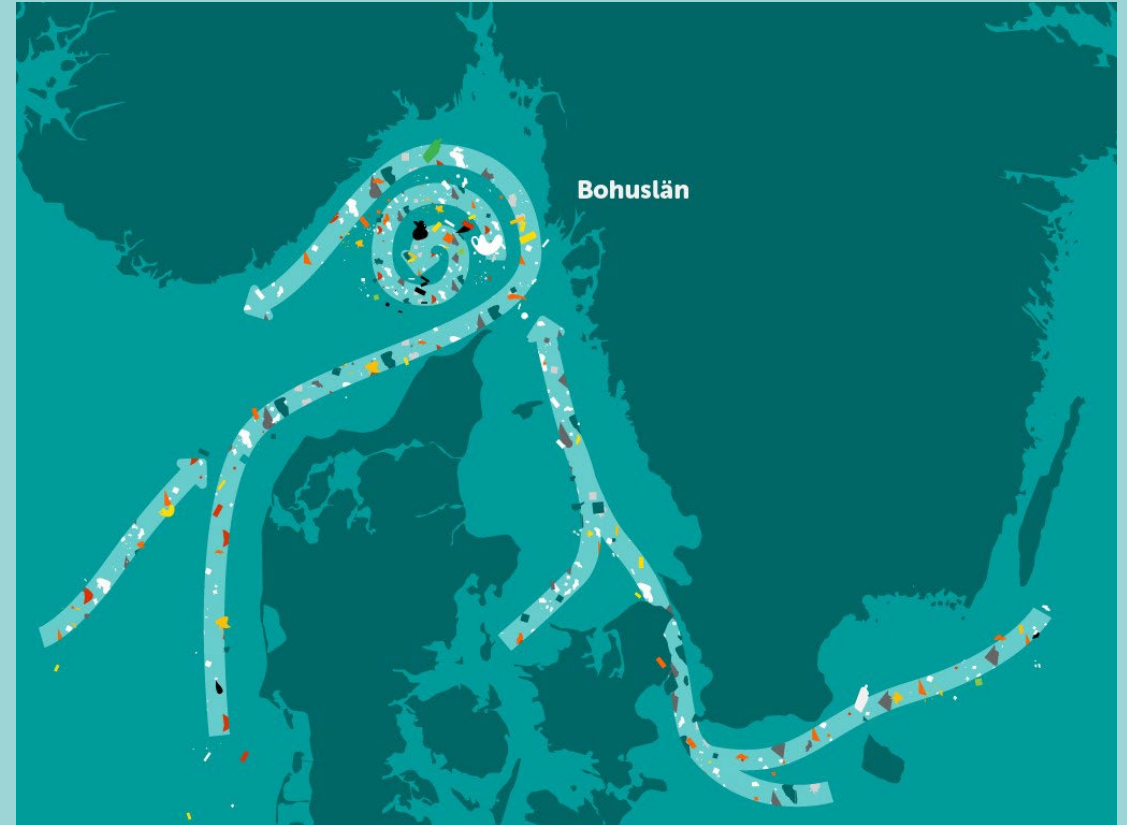
Eva Blidberg, Stiftelsen Håll Sverige Rent
2025-01-23

Havs
och Vatten
myndigheten

Introduktion

- Svenska västkusten är tungt belastad av skräp
- Bedömningen är att ca 80 % av skräpet på västkusten kommer från andra länder
- HaV arbetar mot marin nedskräpning i en internationell kontext; OSPAR, HELCOM och EU

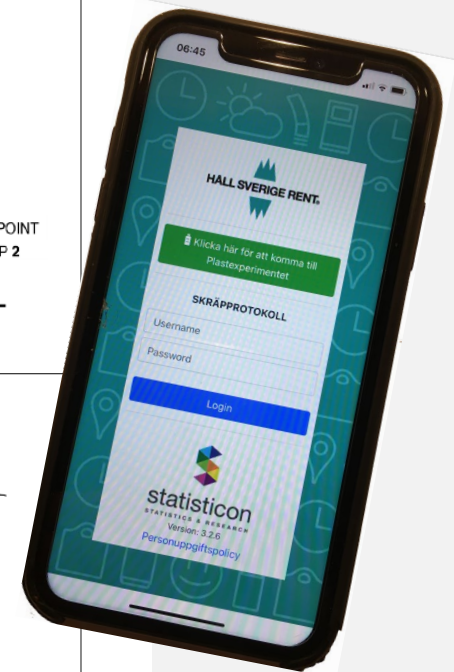
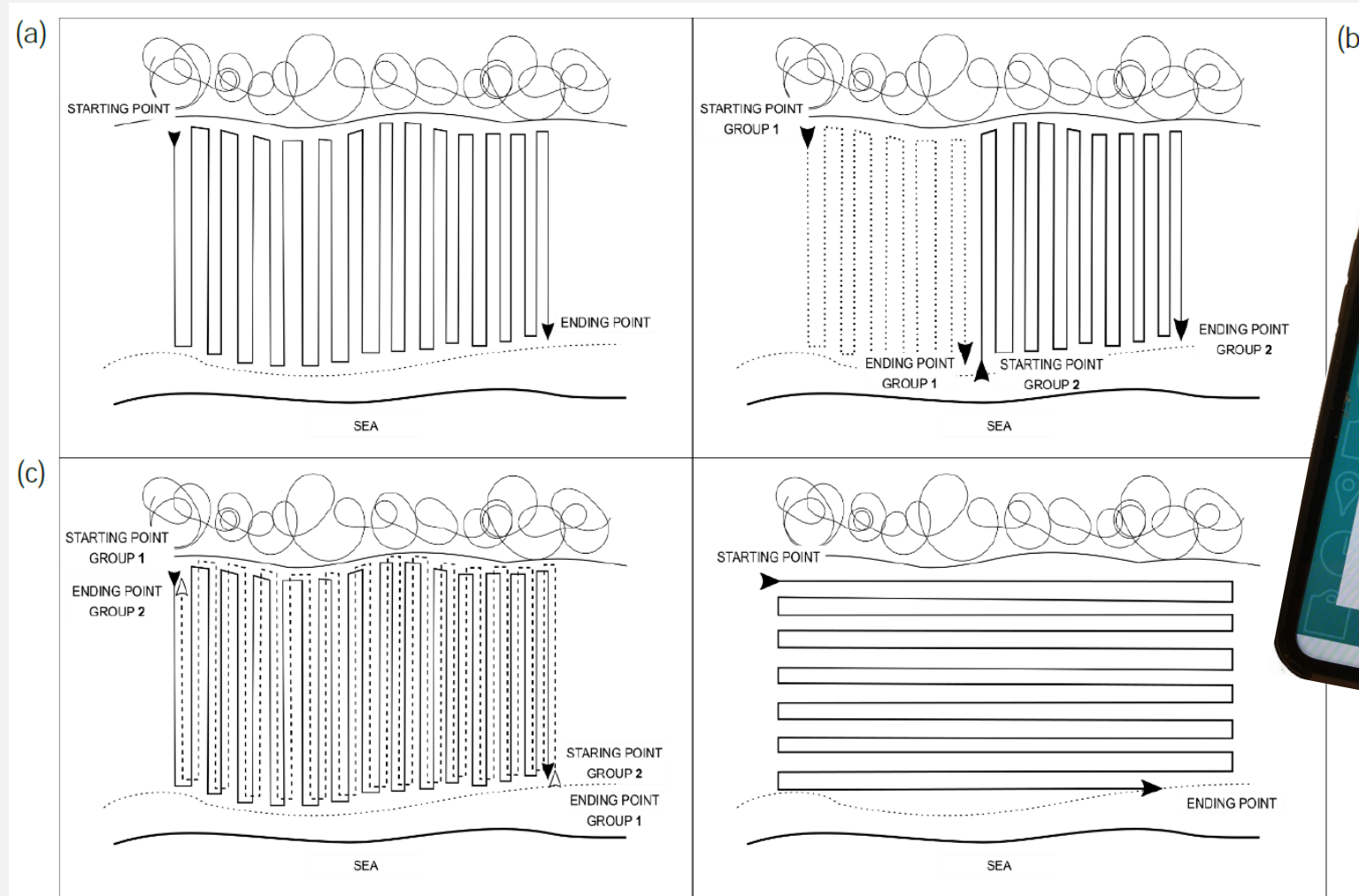

Övervakning av skräp på svenska stränder

- Övervakning av havsmiljön ger ett underlag för att bedöma och följa utvecklingen av miljötillståndet och de miljöförändringar som sker på grund av mänsklig aktivitet
- Skagerrak (OSPAR) – Svensk data från och med 2001
- Kattegatt, Öresund och Östersjön (HELCOM) – Svensk data från och med 2012

Metod för övervakning av skräp på stränder

Edsvik, Skagerrak

Rullsand, Östersjön

Två separata områden, OSPAR och HELCOM

- Olikheter mellan områdena:
 - Mängden skräp
 - Typ av skräp
 - Hur skräpet kategoriseras
 - Typ av stränder

OSPAR: bara stränder med få besökare

HELCOM: tre typer av stränder
(avlägsna/semi-urbana/urbana)

- Områdena för de regionala konventionerna och EU överlappar

Harmonisering, 2024

Sedan förra året hänvisar vi till EU:s vägledning och skräplista:

- Guidance on the Monitoring of Marine Litter in the European Sea (2023)
- A Joint List of Litter Categories for Marine Macrolitter Monitoring (2021)

Resultat

EU:s tröskelvärde för God miljöstatus:
20 skräp per 100 m strand (median)

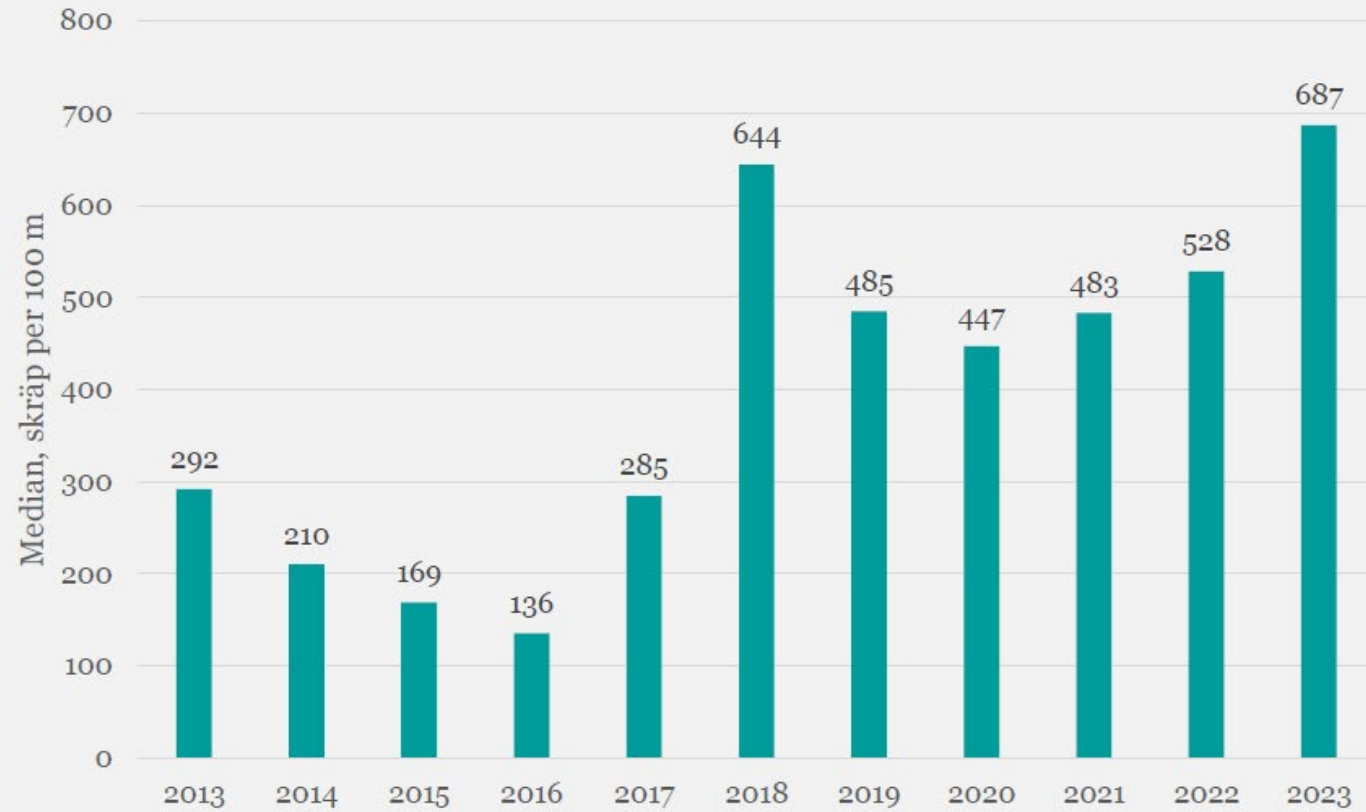
Bedömnings- område	Medianvärde 2016-2021 (skräp per 100 m)	Trend median- värde 2016-2021 (skräp per 100 m och år)	Långtidstrend medianvärde 2013-2021 (skräp per 100 m och år)
Västerhavet	Totalt antal skräp: 365 Plast: 309 SUP: 59 Fiskerelaterat skräp: 109	Totalt antal skräp: -5	Totalt antal skräp: 40*
Östersjön	Totalt antal skräp: 15 Plast: 9 SUP: 4 Fiskerelaterat skräp: 1	Totalt antal skräp: 0	Totalt antal skräp: 0,5

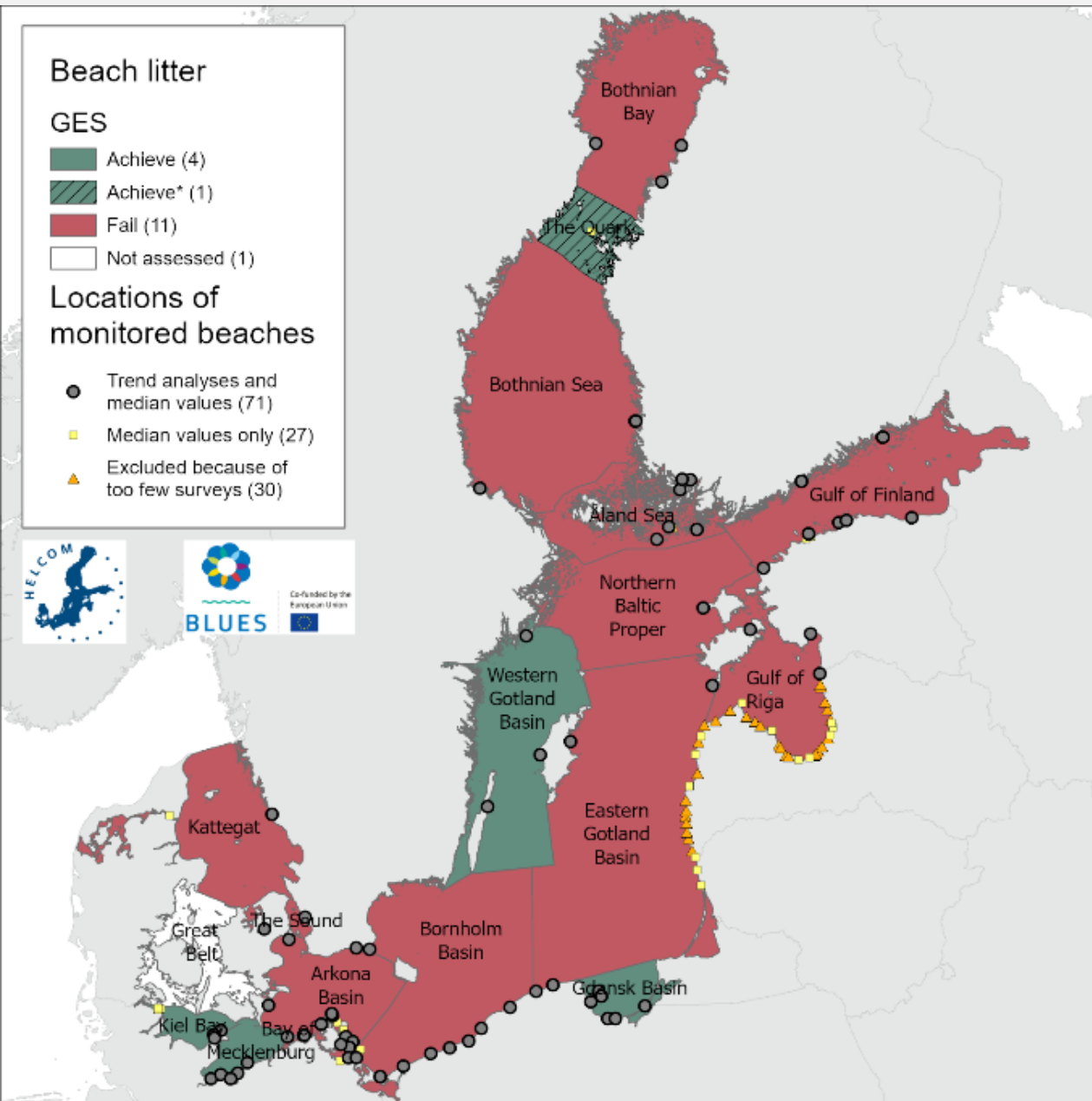
*signifikant värde

Referens: HaV, 2024. Faktablad för att bedöma indikator för god miljöstatus enligt havsmiljöförordningen.

Västerhavet

Projekt HELCOM BLUES 2021-2022

Resultat för totalt antal skräp (2016-2021)

- 11 av 16 delbassänger nådde inte god miljöstatus
- 6 av delbassängerna visade på trend med minskat antal skräp, dvs ett förbättrat tillstånd
- Gdansk visade på en ökande skräptrend

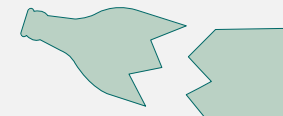
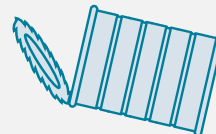
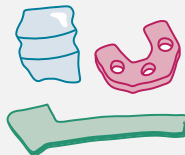
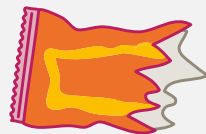
www.blues.helcom.fi

Övriga resultat som redovisas

Skagerrak (OSPAR-stränder)

Kattegatt, Öresund och Östersjön (HELCOM-stränder)

- Resultat indelade i strandtyper: Oexploaterade och Stadsnära
- Årlig status för totalt antal skräp för varje enskild strand
- Säsongsvariationer
- Procentuell andel skräp indelat i olika material
- 10-i-topplista av de vanligaste skräpkategorierna
- Trender för skräp av speciellt intresse

Resultat: Skagerrak, 10-i-topp av skräp (2023)

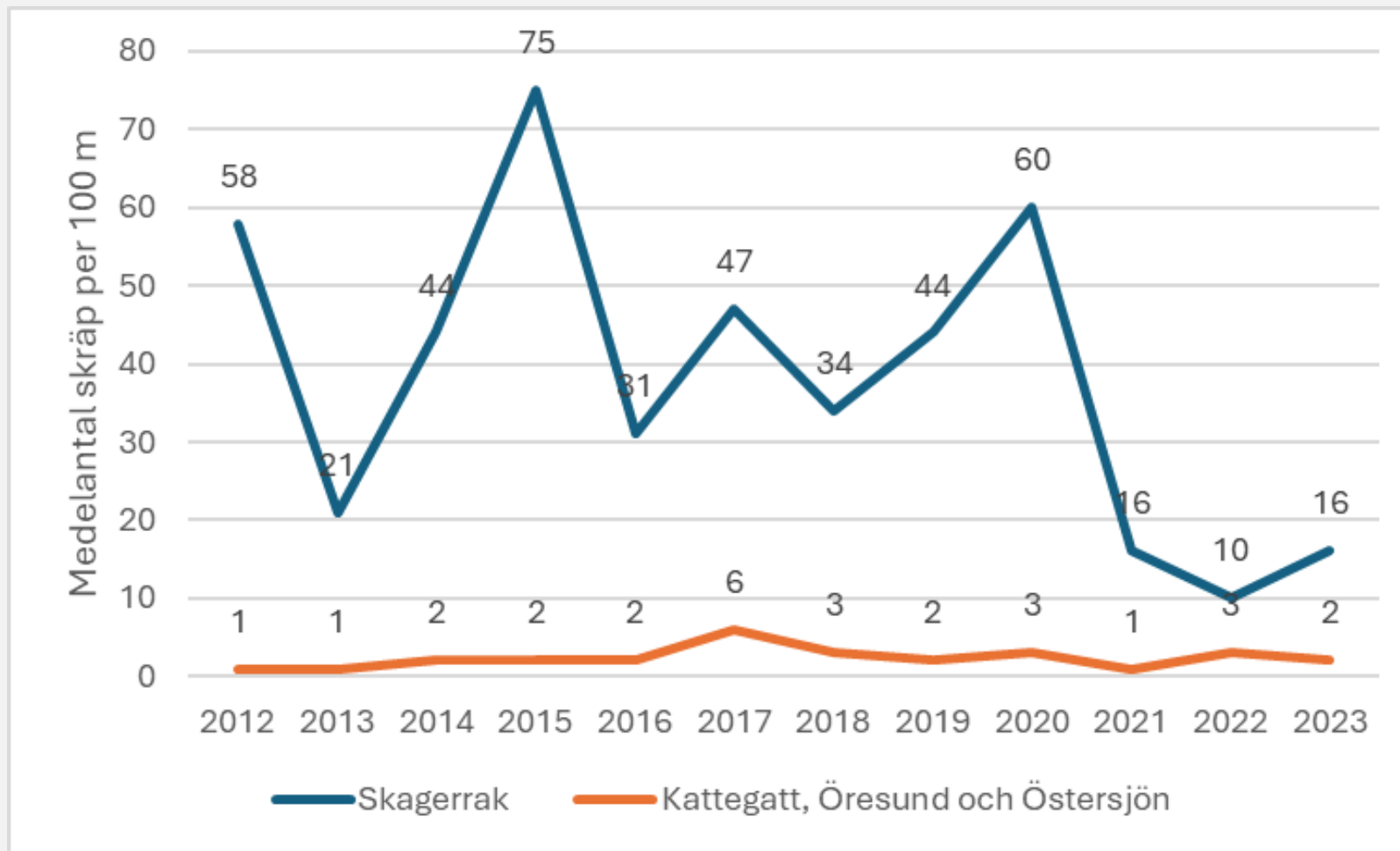
	Material	Skräp	Andel av medelvärdet för antal skräp (%)
1	Plast	Bitar/fragment (2,5 - 50 cm)	33
2	Plast	Snören och linor (diameter <1 cm), ej från "dolly ropes" eller oidentifierade	22
3	Plast	Kapsyler och korkar	7
4	Plast	Omslagspapper och påsar (chips, godis, glass) samt slickepinnar	4
5	Plast	Snören och linor (diameter <1 cm), endast från "dolly ropes"	4
6	Plast	Nät och delar av nät < 50 cm	3
7	Plast	Styva plastband/spännband (till förpackning)	2
8	Plast	Andra plastföremål	2
9	Plast	Rep	2
10	Plast	Biofilmsbärare (plastmakaroner)	2

Resultat: Kattegatt, Öresund, Östersjön

10-i topp av skräp (2023)

	Material	Skräp	Andel av medelvärde antal föremål (%)
1	Plast	Cigaretter, fimpar och filter	13
2	Plast	Plastfragment 2,5-50 cm	13
3	Plast/Organiskt	Portionssnus	7
4	Plast	Godis- & glasspapper eller liknande	7
5	Trä	Glasspinnar, träbestick etc.	6
6	Plast	Övriga skräpföremål i plast	6
7	Plast	Fiskerelaterade föremål	4
8	Plast	Fiskelinor	4
9	Plast	Kapsyler & flasklock	4
10	Trä	Träföremål, även plankor >50 cm	3

Resultat: Plastpåsar, alla typer

Tack!

hallsverigerent.se